

The Art Institution

This Is Us

This Is Us

This Is Us brengt werken samen uit de collecties van de vier grootste Vlaamse musea voor hedendaagse kunst: M HKA, S.M.A.K., Mu.ZEE en M Leuven. Gastcurator Fabian Flückiger beschouwt deze kunstcollecties als seismografen van de tijd: ze reflecteren op het heden én het verleden.

In ***This Is Us*** zijn de werken van een vijftigtal kunstenaars verdeeld over drie hoofdstukken: The Art Institution, Living Spaces en Telling Stories. De hoofdstukken bevragen de kunstinstelling. Ze werpen vragen op over de machtsverhoudingen die er spelen, de vormen van representatie die er plaatsvinden en over de rechtmatigheid van de instelling. Daarnaast staan de kunstwerken stil bij de huidige organische en maatschappelijke leefomstandigheden en het schrijven van geschiedenis. Nieuwe werken die in opdracht zijn gemaakt, verdiepen de dialoog tussen heden en verleden.

De tentoonstelling is een unieke samenwerking tussen de toonaangevende Vlaamse musea voor hedendaagse kunst, Z33 en de kunstenaars die nieuw werk maakten speciaal voor de tentoonstelling.

Hoofdstuk 1

The Art Institution

Het eerste hoofdstuk gaat over de geschiedenis van de kunstinstelling als een inclusief instituut. Meer dan 130 jaar geleden was er al een vroege poging om kunstinstellingen inclusiever te maken. In de lezing 'The Museums of the Future' aan het Brooklyn Institute of Arts and Science in 1889 stelde de omstrede George Brown Goode voor om vrouwen te benaderen als een specifieke bezoekersgroep. Desondanks zou het nog lang duren voordat werken van vrouwelijke kunstenaars in musea tentoongesteld zouden worden. Sinds het einde van de 19de eeuw kreeg de kunstinstelling te maken met een continu veranderingsproces, nauw gelinkt aan de strijd voor gelijkheid en sociale rechtvaardigheid in de brede samenleving. Recent kwam dit proces in een stroomversnelling. Die transformatie is het uitgangspunt van dit hoofdstuk. De kunstwerken in deze zalen vatten de kunstinstelling op als een politieke ruimte en als een sociaal platform. Hier ontstaan nieuwe vormen van representatie die aansluiting vinden bij een maatschappij die altijd in beweging is.

Kunstinstituten en hun collecties worden meestal gezien als plekken die betekenis bewaren. Maar in feite bewaren ze alleen kunstwerken en niet hun betekenis. Met elke nieuwe presentatie leggen ze een link naar het verleden maar scheppen ze ook de ruimte voor nieuwe interpretaties. Op deze manier blijven de werken en hun betekenis levend. Zo kunnen ze ook voldoen aan de steeds veranderende eisen van de dynamische sociale ruimte die de kunstinstelling vandaag is.

Dit hoofdstuk plaatst de geselecteerde werken in een rechtstreekse relatie tot de kunstinstelling. Thema's als de sociale strijd voor gelijke rechten, vervlakking, wortels, erfgoed, perspectief, macht, herstel, inclusie en representatie komen aan bod. De dialoog tussen werken uit verschillende tijdsperiodes en de perspectieven van de bezoekers leidt tot een divers en fluïde beeld van de kunstinstelling.

Bij de ingang van de langgerekte, licht hellende ruimte staat het werk **National Museum** van **Anna Zacharoff**. Het werd gemaakt naar aanleiding van de renovatie van het Zweedse Nationale Museum in Stockholm. Zacharoff neemt het museum en zijn recente renovatie als uitgangspunt. Met een combinatie van schilderkunst en installatie werpt ze een geactualiseerde blik op de kunstinstelling. De gevel in renaissancestijl blijft zichtbaar, het kanariegeel en bordeauxrood onthullen de wortels van het museum als een salon van de hogere klasse. Door een veelvoud van het doorsnee A4-formaat als uitgangspunt te nemen voor de installatie, haakt Zacharoff in op twee actuele thema's binnen kunstinstellingen: het streven naar maximale toegankelijkheid en de standaardisatie van kunst als mogelijk gevolg.

Hana Miletić, *materialen* (platinum gemercenteriseerd katoen, kanongrijs cottolin, geel gemercenteriseerd katoen, geel cottolin, lichtgrijs geleidend garen), 2016, collectie Mu.ZEE Oostende, foto: Mu.ZEE.

Het grote gordijn **Materials** van **Hana Miletić** verwijst ook naar een bourgeois verleden dat vandaag steeds meer rafels vertoont. Miletić fotografeert verschillende straatscènes, voornamelijk in Brussel, die een proces van verandering, verval en geïmproviseerde stabilisatie tonen. Door middel van een ingewikkeld en ambachtelijk weefproces vertaalt ze de foto's in collages van textiel. Haar werk is tegelijkertijd concreet en abstract. Ze verwijst naar specifieke stadsgezichten die herinneren aan een fragiel moment dat zich bevindt tussen samenhang, verval en verandering. In relatie tot het hoofdstuk 'The Art Institution' kan het werk gelezen worden als een commentaar op het idee van kunstinstellingen als een lappendeken van politieke claims, de stedelijke omgeving, middelen en individuele opvattingen.

Anna Zacharoff, *National Museum*, 2019, Cera-collectie / M Leuven, foto: Miles Fischler

Kerry James Marshall, *Untitled*, 1999, collectie M HKA / collectie Vlaamse Gemeenschap, foto: M HKA

Tegenover het gordijn van Miletic' verbeeldt de 15 meter lange houtsnede van **Kerry James Marshall** een sociaal tafereel. Op filmische wijze wordt het oog van de toeschouwer van de buitenruimte naar de woonkamer en verder geleid naar de slaapkamer van een bakstenen appartement. Het motief weerspiegelt de wens van kunstinstellingen om met hun tentoonstellingen een echte ervaring van de werkelijkheid te bieden, waarbij kunst en leven samensmelten. Zes zwarte mensen voeren een rustig, alledaags gesprek. Juist in de aanwezigheid van die zes personen in een tentoonstelling schuilt de centrale betekenis van het werk. Sinds de jaren 1980 legt Marshall zich toe op het aanwezig stellen van de ondervertegenwoordigde zwarte gemeenschap binnen de schilderkunst en in kunstinstellingen.

Wie er op welke manier in een kunstinstelling vertegenwoordigd is, hangt nauw samen met bepaalde politieke machtsverhoudingen. Die problematiek komt aan bod in de video **Museum Highlights: A Gallery Talk** van **Andrea Fraser**. Als de fictieve docent Jane Castleton leidt Fraser ons door het Philadelphia Museum of Art. Met ironische sérieux vertelt ze over het museum als een plek voor mensen met een gecultiveerde smaak, die echter niet over de economische middelen beschikken om kunstschaten aan te schaffen. Ze heeft het ook over het museum als een stedelijke troef en een toeristische attractie. In een galerie gewijd aan Vlaamse schilderkunst vestigt ze de aandacht op het aangrenzende toilet. Het sublieme en het wereldse zijn slechts van elkaar gescheiden door een muur.

Andrea Fraser, *Museum Highlights: A Gallery Talk*, 1989, collectie M HKA / collectie Vlaamse Gemeenschap, foto: M HKA

Het in opdracht gemaakte werk van **Clare Noonan**, dat in deze ruimte op 10 meter hoogte hangt, kan je alleen zien vanaf een panoramische plek op de eerste verdieping. Haar zwarte spiegel is geïnspireerd door Claude glas. Dit was een donkere, bolle handspiegel van gezwart glas die door 18de-eeuwse landschapsschilders en toeristen gebruikt werd als een pre-fotografisch hulpmiddel. De schilderachtige visie van het landschap die in het spiegeltje verscheen, werd een esthetisch ideaal en beïnvloedde de landschapsschilderkunst, het tuinontwerp en zelfs – volgens een legende – de Engelse industrialisatie. Binnen de context van deze tentoonstelling zet het werk van Noonan vraagtekens bij de – soms dubieuze – esthetische paradigma's van kunstinstellingen en de onderverteenwoordiging van vrouwen en andere gemeenschappen die daar het gevolg van was.

Clare Noonan, from *Pilgrim Tourist*, 2007, foto: Jeremy Booth.

Colofon

Curator

Fabian Flückiger

Tekst

Fabian Flückiger

Fabian Flückiger is gastcurator van ***This Is Us***. Hij is curator en docent gevestigd in Bern en Brussel. Na verschillende institutionele functies (Zentrum Paul Klee, Bern; Musée d'Art Moderne et Contemporain, Genève; Kunst Halle Sankt Gallen; Kunstmuseum Liechtenstein) werkt hij sinds 2021 als freelance curator. Hij heeft tentoonstellingen en publicaties gerealiseerd over onder andere Nora Turato (2019), Steven Parrino (2020), Miriam Laura Leonardi (2021), Manon de Boer (2022) en ektor garcia (2022).

Grafisch ontwerp

Studio de Ronners, Antwerpen

Met dank aan Peter Bary, Jennifer Beauloye, Sofia Dati, Bart De Baere, Bart De Block, Joost Declercq, Jan De Vree, Eveline De Wilde, Barbara de Jong, Annelies Legein, Sophie Nys, Laurens Otto, Iris Paschalidis, Dominique Savelkoul, Jeroen Staes, Philippe Van Cauteren, Roel Van Nunen, Boy Vereecken, Sara Weyns, Nuscha Wieczorek, Eva Wittcox, Adinda Van Geystelen & team Z33.

Dit is een uitgave van Z33. Deze publicatie is verschenen naar aanleiding van ***This Is Us*** (01.10.23 tot 18.02.24) in Z33, Hasselt, België.

Z33 bedankt de Vlaamse gemeenschap, M HKA, S.M.A.K., Mu.ZEE, M Leuven, Cera als één van de bruikleengevers, de kunstenaars en galerieën voor hun belangrijke steun aan de totstandkoming van de tentoonstelling.

Kunstenaars

Andrea Fraser

Kerry James Marshall

Hana Miletić

Clare Noonan

Anna Zacharoff

Huis voor Actuele Kunst,
Design & Architectuur

Living Spaces

This Is Us

Hoofdstuk 2

Living Spaces

Het tweede hoofdstuk van de tentoonstelling ***This Is Us*** gaat verder met het thema representatie dat in het eerste hoofdstuk aan bod kwam. Dit hoofdstuk bekijkt het thema door de lens van organismen en de eisen die ze stellen aan hun leefomgeving. Hier versmelten leven en kunst. Er is een spanning tussen natuur en cultuur en de ruimte die ze innemen. Verschillende organismen en lichamen ontmoeten elkaar in natuurlijke en kunstmatige habitats. Ze zoeken naar een evenwicht om het klimaat, de biodiversiteit en een democratische samenleving stabiel te houden. De lichamen die hier worden besproken zijn geautomatiseerd, gehybridiseerd, geëxploiteerd, gecategoriseerd, getransformeerd, bedreigd of belichamen simpelweg verschillende krachten. De habitats van deze lichamen volgen cycli of tradities die elkaar overlappen en hun eigen kwetsbaarheid hebben, of ze nu gemaakt zijn van aarde, planten, water, sneeuw, hout of beton. De kunstwerken in dit hoofdstuk roepen heel verschillende vragen op over identiteit, machtsverhoudingen en de behoefte aan bescherming.

Het hoofdstuk begint met de confrontatie van twee werken die de fysieke en sociale dimensies van het lichaam in vraag stellen. De dansende **Humonid** van **Jean Katambayi Mukendi** staat in dialoog met vier rustende lichamen op de foto's van **Ria Pacquéé**. Het uitbesteden van menselijke vaardigheden aan robots staat in contrast met de lichamen die getekend zijn door fysieke arbeid. De lichamen in rust op straat en de kartonnen Humonid roepen vragen op over de relatie en de machtsverhoudingen tussen arbeid en het lichaam in onze technologische maatschappij.

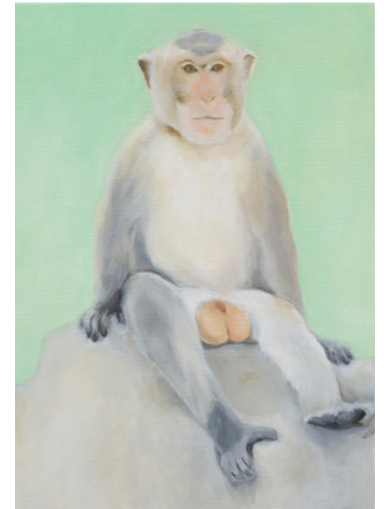
Aansluitend op het thema van de fysieke staat van het lichaam, onderzoeken andere werken hoe het lichaam gestandaardiseerd wordt door cultuur en politiek. Kunstenaars maken vergelijkingen met de dierenwereld om zo vrijer te kunnen spreken over lichamen, lichaamsdelen en geslachten. Deze analogieën scheppen ook de ruimte om het lichaam te bevrijden van maatschappelijke binaire indelingen. Het sociale discours is hierbij van bijzonder belang, omdat het lichamen definieert voorbij de biologische kenmerken. Lichamen bestaan niet los van een culturele context maar worden gedefinieerd door sociale concepten. Die worden op hun beurt ook weer beïnvloed door politieke machtsverhoudingen waardoor niet alle lichamen dezelfde bescherming genieten.

Jean Katambayi Mukendi, *GMT*, 2017, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Fabian Flückiger

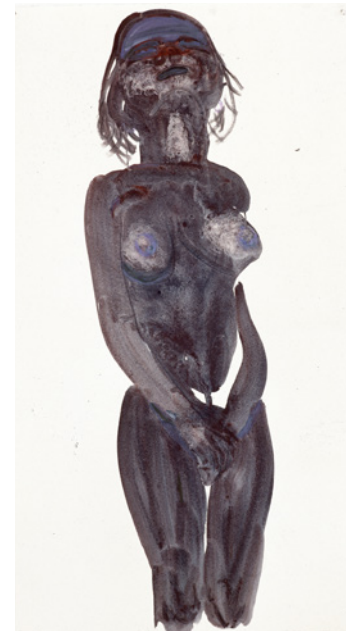

Ria Pacquéé, *Resting*, 2008, Cera-collectie / M Leuven, foto: de kunstenaar

Monika Stricker, *Not Bothered*, 2022, creatieopdracht, met dank aan de kunstenaar en Galerie Clages, Keulen, foto: Simon Vogel

Marlene Dumas, *Blind Joy*, 1996, collectie M HKA / collectie Vlaamse Gemeenschap, foto: M HKA

In een nieuw kunstwerk waarvoor opdracht werd gegeven aan **Monika Stricker** worden de genitaliën van mensen en primaten tegenover elkaar geplaatst. Doordat het om dieren gaat, is elke erotische associatie afwezig. Uit de werken spreekt een grote kwetsbaarheid. Door de verschuiving naar de dierenwereld kunnen we de menselijke identiteit op een onbevooroordeelde manier onderzoeken. Strickers motief van aap en mens contrasteert met een naakt van **Marlene Dumas**. Het is een van haar vele portretten van prostituees uit de Amsterdamse rosse buurt. Net als Stricker ondermijnt zij de traditionele voorstellingen van het naakt in de kunstgeschiedenis. Dumas' aquarel heropent de discussie rond identiteit en het lichaam in de schilderkunst. De donkere lichamen verwijzen naar de dieptes van de menselijke geest, naar verlangen, lust, verleiding en mysterie, maar ook naar consumptiegoederen zoals "betaalde seks" die ook daarbuiten bestaan.

In de doorgang naar de volgende zaal functioneert het tweedelige werk van **Mona Filleul** als een kwetsbare overgangsruiimte. De bezoeker bevindt zich tussen beschutting en blootstelling. Voor deze tentoonstelling maakte Filleul een bas-reliëf dat verschillende stripfiguren uit de Japanse popcultuur samenbrengt: Hello Kitty, MyMelodi en Kuromi. Ze belichamen allemaal een ideale fantasiewereld die in afzonderlijke scènes wordt opgevoerd. Het werk is een subversief commentaar op gender, seksualiteit en queerness. Filleul werkt met beschermende materialen zoals isolatieplaten en kaart zo de blootstelling en kwetsbaarheid aan van queer lichamen in de openbare ruimte.

Mona Filleul, *Kuromi & My Melody* (detail), 2023, creatieopdracht, met dank aan de kunstenaar, foto: Mona Filleul

Bruce Nauman, *Untitled (Four Small Animals)*, 1989, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

Robert Devriendt, *Stuffed Birds*, 2000, Cera-collectie / M Leuven, foto: Philippe Debeerst

Boven en rechts van Filleuls bas-reliëf hangen werken van **Bruce Nauman** en **Robert Devriendt**. Devriendts olieverfschilderijen van vogels op klein formaat lijken op het eerste gezicht vredig maar hun titel ***Stuffed Birds*** ondermijnt dat gevoel op brute wijze. De reeks schilderijen getuigt van de categorisatie en dominantie van de dierenwereld door de mens. Ze herinnert ook aan de documentatie van uitgestorven vogelsoorten, door natuurlijke oorzaken of door menselijk toedoen. Naumans dierenwezens die hierboven hangen, gaan verder in op de verstrekkende dominantie van de mens over dierenlichamen. Ze zijn gemodelleerd uit rubberen mallen gemaakt van dieren. De vier wezens belichten de verreikende mogelijkheden van lichaamstransformatie door genetische modificatie in de dierenwereld.

Peter Rogiers, *Palm I & II*, 2002, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

De volgende zalen gaan niet meer over de kwetsbaarheid van lichamen maar wel over de kwetsbaarheid van habitats. Andere werken tonen aan hoe de opvatting over 'natuur' in de loop van de geschiedenis is gewijzigd. De palmbomen van **Peter Rogiers**, bijvoorbeeld, kunnen we op veel manieren interpreteren. Zo kunnen ze verwijzen naar de problematische exotische blik waarmee we naar verre culturele en natuurlijke plaatsen kijken. Ze kunnen ook symbool staan voor een door toerisme gedreven verlangen naar het Zuiden. Of zijn de bomen een referentie naar de klimaatproblematiek? De palm is immers een schaduwgevende plant die bestand is tegen de steeds drogere en warmere klimatologische omstandigheden.

De klimaatproblematiek komt ook aan bod in het werk van **N. Dash** met zijn dunne laag aarde, doorweven met droge scheuren. Het werk verkent de toestand van de aarde en de spanning tussen de natuurlijke (aarde) en industriële (textiel) sfeer. De individuele fragmenten van het werk gedragen zich als krachtige tektonische platen die landschappen vormen. Het is een natuurlijke kracht die de mens nooit kan evenaren.

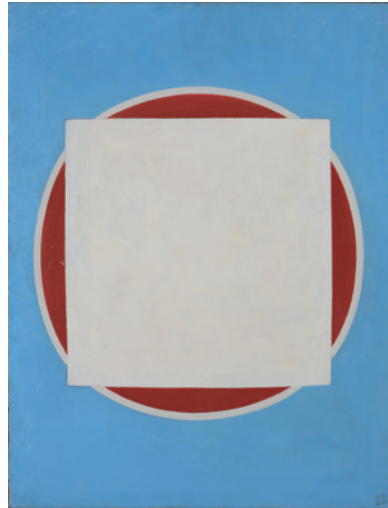
N. Dash, *Untitled*, 2017, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Peter Cox – courtesy Zeno X Gallery, Antwerp

Wolfgang Laib, *Blütenstaub von Haselnuss (Hazel Pollen)*, 1987, collectie M HKA / collectie Vlaamse Gemeenschap, foto: M HKA

Meret Oppenheim, *Sommergestirn*, 1963-1965, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

De elementaire kracht van de natuur speelt ook een rol in de twee werken van **Meret Oppenheim** en **Wolfgang Laib** die ons een terugblik geven op het beeld dat de twee kunstenaars van de natuur hadden in de jaren 1960 en 1980. Oppenheims abstracte hemellichaam **Sommergestirn** weerspiegelt de elementaire kracht van de kosmos en nodigt uit tot een dialoog over natuurverschijnselen zoals cycli, metamorfose en toeval. Laibs werk is gemaakt van hazelnootstufmeel. Hij verkent een spirituele benadering van de natuur die vandaag de dag naar de achtergrond verdwenen is. Ze moest plaatsmaken voor bezorgdheid over de kwetsbaarheid van ecosystemen, de voortdurende verstedelijking en de afname van de biodiversiteit die daarmee gepaard gaat.

Aglai Konrad, *Shaping Stones*, 2023, creatieopdracht, met dank aan de kunstenaar en Galerie Nadja Vilenne, foto: de kunstenaar

Avery Preesman, *Zonder titel*, 1994, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Fabian Flückiger

Felix Kindermann, *That Wants It Down*, 2023, creatieopdracht, met dank aan de kunstenaar, foto: de kunstenaar

De laatste ruime zaal van dit hoofdstuk brengt drie standpunten samen die gaan over bouwcultuur, urbanisme en de omstandigheden waarin communicatie plaatsvindt. **Aglai Konrad** onderzoekt in haar opdrachtwerk **Shaping Stones** het ontstaan en de groei van culturele ruimtes en gebruikt stenen als symbool voor dit proces. Konrads werk richt zich op de architectuurgeschiedenis van de voorbije millennia. **Avery Preesman** richt zijn blik op het einde van de 20ste eeuw en observeert de structurele veranderingen in de stedelijke ruimte in die periode, vooral in en rond Chicago. Hij vertaalt zijn observaties naar ruimtelijke schilderijen. **Felix Kindermann** concentreert zich niet op het materiële maar op het sociale: hij houdt zich bezig met relaties tussen mensen. De toenemende verstedelijking zorgt voor een voortdurende verschuiving van de grenzen tussen de private en publieke ruimte. Zijn werken in opdracht gaan over ruimtelijke ordening en het concept van sociale ruimte, dat hij aanwezig stelt door het hekwerk.

De kleine kamers met werken van **Anne-Mie Van Kerckhoven, Jura Shust, Anne Daems, Richard Artschwager** en **Konrad Lueg** zijn gewijd aan het huiselijke, rolmodellen in de privé-fee, inrichting en de burgerlijke levensstijl.

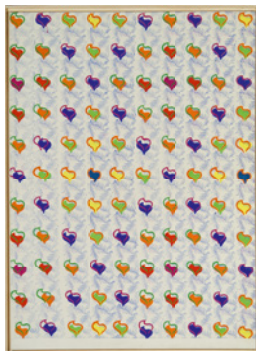
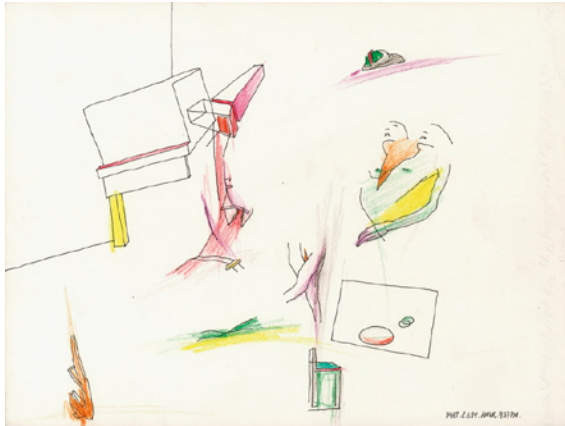
Anne Daems, *Stoel Gustave Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 8, 2019*, Cera-collectie / M Leuven, met dank aan de kunstenaar en Galerie Micheline Szwajcer, foto: Vildana Memic

Jura Shust, *Faint Young Sun*, 2015, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

Anne-Mie Van Kerckhoven, *Untitled*, 1994, collectie M HKA / collectie Vlaamse Gemeenschap, foto: M HKA

Konrad Lueg, *Tischdecke*, 1965, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

Richard Artschwager, *Splatter Table*, 1992, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

Colofon

Curator

Fabian Flückiger

Tekst

Fabian Flückiger

Fabian Flückiger is gastcurator van ***This Is Us***. Hij is curator en docent gevestigd in Bern en Brussel. Na verschillende institutionele functies (Zentrum Paul Klee, Bern; Musée d'Art Moderne et Contemporain, Genève; Kunst Halle Sankt Gallen; Kunstmuseum Liechtenstein) werkt hij sinds 2021 als freelance curator. Hij heeft tentoonstellingen en publicaties gerealiseerd over onder andere Nora Turato (2019), Steven Parrino (2020), Miriam Laura Leonardi (2021), Manon de Boer (2022) en ektor garcia (2022).

Grafisch ontwerp

Studio de Ronners, Antwerpen

Met dank aan Peter Bary, Jennifer Beauloye, Sofia Dati, Bart De Baere, Bart De Block, Joost Declercq, Jan De Vree, Eveline De Wilde, Barbara de Jong, Annelies Legein, Sophie Nys, Laurens Otto, Iris Paschalidis, Dominique Savelkoul, Jeroen Staes, Philippe Van Cauteren, Roel Van Nunen, Boy Vereecken, Sara Weyns, Nuscha Wiecezorek, Eva Wittcox, Adinda Van Geystelen & team Z33.

Dit is een uitgave van Z33. Deze publicatie is verschenen naar aanleiding van ***This Is Us*** (01.10.23 tot 18.02.24) in Z33, Hasselt, België.

Z33 bedankt de Vlaamse gemeenschap, M HKA, S.M.A.K., Mu.ZEE, M Leuven, Cera als één van de bruikleengevers, de kunstenaars en galerieën voor hun belangrijke steun aan de totstandkoming van de tentoonstelling.

Kunstenaars

Richard Artschwager

Audrey Cottin

Anne Daems

N. Dash

Robert Devriendt

Marlene Dumas

Mona Filleul

Joris Ghekiere

Ann Veronica Janssens

Jean Katambayi Mukendi

Felix Kindermann

Aglaia Konrad

Wolfgang Laib

Konrad Lueg

Dyan Marie

Bruce Nauman

Otobong Nkanga

Meret Oppenheim

Ria Pacqué

Marina Pinsky

Avery Preesman

Emmanuelle Quertain

Peter Rogiers

Jura Shust

Monika Stricker

Keith Tyson

Anne-Mie Van Kerckhoven

Jan Van de Kerckhove

Maarten Vanden Eynde

Huis voor Actuele Kunst,
Design & Architectuur

Telling Stories

This Is Us

Hoofdstuk 3

Telling Stories

Clare Noonan, from *Pilgrim Tourist*, 2007, foto: Jeremy Booth.

Een speciaal raam – ontworpen door architect Francesca Torzo – wordt in ***This Is Us*** gebruikt om het derde hoofdstuk te verbinden met het eerste door middel van een werk in opdracht van **Clare Noonan**. Het verduidelijkt de samenhang van de drie hoofdstukken die reflecteren op het institutioneel verzamelen en tentoonstellen van kunst.

In het derde hoofdstuk worden de verhalen uit de vorige twee hoofdstukken onder de loep genomen. Hoe geven gedrukte media, televisie, sociale media, kunstmatige intelligentie en het schrijven van geschiedenis vorm aan onze perceptie en ons begrip van de wereld. Hoe beïnvloeden ze het dagelijks leven? Naast berichten uit de media richt het hoofdstuk zich op historische gebeurtenissen uit de 19de en 20ste eeuw en hun invloed op kunstdiscoursen, en de mate waarin historische interesse esthetische oordelen beïnvloedt. Hier gaat het bijvoorbeeld over de invloed die archeologie kan hebben op onze verbeelding, of hoe het een kritische benadering van geschiedenis kan beïnvloeden.

Cady Noland, Willem Oorebeek en **John Baldessari** kijken naar de invloed van drukwerk op ons begrip van beelden en teksten en de politieke kleur die met elke uitgever wordt geassocieerd. De **Press Czar** van Cady Noland is bijvoorbeeld een portret van de Amerikaanse uitgever William Randolph Hearst. Hij wordt beschouwd als de vader van de roddelpers en als een van de invloedrijkste journalisten van Amerika. Sensatiejournalistiek, door de media gestuurde opinievorming, waarheid en de keerzijde van de Amerikaanse droom komen allemaal aan bod in dit werk.

Een verhaal of een beeld is een constructie. Bepaalde elementen worden weggelaten of er wordt juist een bepaalde focus gelegd. Het werk **Dinosaur #07** van **Michael Van den Abeele** vertrekt vanuit het ontstaan van een idee. Paleontologie, de wetenschap die het verleden onderzoekt aan de hand van rotsformaties, is een relatief jonge wetenschap die haar oorsprong vindt in de 19de eeuw. De manier waarop wij ons dinosaurussen voorstellen, is sterk bepaald door wat er in deze discipline ontdekt is en nadien door illustratoren en kunstenaars in tekeningen is omgezet. Van den Abeele gaat zo in op de methodologie van de beeldproductie en koppelt die aan genres en motieven uit de kunstgeschiedenis.

Michael Van den Abeele, *Dinosaur #07*, 2014, Cera-collectie / M Leuven, foto: Isabelle Arthuis

Cady Noland, *Press Czar – telling the story of Randolph Hearst*, 1990, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

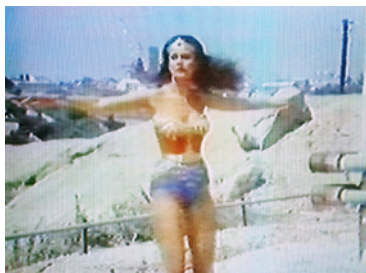
Willem Oorebeek, *Pages, met zonder KOP*, 2005–2021, collectie M Leuven / collectie Vlaamse Gemeenschap, foto: de kunstenaar

John Baldessari, *Arms & Legs (Specif. Elbows & Knees), etc.: Arm and Plaid Jacket*, 2007, Privécollectie, België / langdurige bruikleen aan S.M.A.K., Gent, foto: Dirk Pauwels

Het werk van **Karin Hanssen** en **Dara Birnbaum** gaat over de invloed van televisie en film als massamedia die vormgeven aan werkelijkheid en fictie. Birnbaum gebruikt de televisieserie “Wonder Woman” om positieve maar tegelijkertijd stereotiepe beelden van vrouwen in films te onderzoeken. Een feministische benadering staat ook centraal in **Natasja Mabesoone**'s uitgebreide serie **Bernice Bobs Her Hair**. Hier zie je de drie werken uit deze serie samen met een muurinterventie in opdracht. “Bernice Bobs Her Hair” is een kortverhaal van F. Scott Fitzgerald. Het gaat over sociale omgangsvormen en beeldvorming in de Amerikaanse samenleving die versplinterd is in landelijke en stedelijke, blanke en zwarte gemeenschappen.

Karin Hanssen, *The Approach (Donald Duck)*, 2007–2008, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

Dara Birnbaum, *Technology/Transformation: Wonder Woman*, 1978, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

Natasja Mabesoone, *Le ruban au cou d'O*, 2021, collectie M HKA / collectie Vlaamse Gemeenschap, foto: M HKA

Emmanuel Van der Auwera, *VideoSculpture XXVI (Over-the-Horizon)*, 2023, creatieopdracht, met dank aan de kunstenaar en Galerie Harlan Levey Projects, foto: Adriaan Hauwaert

Het werk van **Emmanuel Van der Auwera** is gewijd aan de nieuwste technologieën van beeldproductie, zoals artificiële intelligentie en de bijbehorende informatie- en beeldatabases die worden gebruikt om zogenaamde ‘deepfakes’ te produceren. Hij onderzoekt een soort nieuwe “droomfabriek” die Hollywood vervangt en het post-truth tijdperk inluidt.

De laatste zaal van het hoofdstuk focust op de uitbeelding van historische gebeurtenissen uit de 19de en 20ste eeuw in de media. Aan het begin van de zaal staat **Fort Pattil II**, een installatie van **Sophie Nys** die is geïnspireerd op een foto uit 1915. De foto is genomen tijdens de bouw van het Wall Street metrostation in New York City en toont een oude waterleiding die op de grond ligt alsof hij door een archeoloog is blootgelegd. Nys' installatie bestaat uit een keramische pijp die op twee Emeco Navy Chairs is gemonteerd. Deze stoelen zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Amerikaanse marine ontwikkeld. Op de pijp bracht de kunstenaar de droevige blauwe ogen aan van Walt Disney's Dumbo. Met deze decorstukken verwijst Nys naar de genocide van de inheemse bevolking en hoe die verdrongen wordt in de stichtingsgeschiedenis van de Verenigde Staten. De buis herinnert ook aan het ontbreken van historisch en archeologisch erfgoed dat zou kunnen zorgen voor een correct begrip van het land. De militair-imperialistische en koloniale structuren waar het werk naar verwijst, worden vandaag de dag nog steeds gereproduceerd, ook in de Amerikaanse filmindustrie.

Sophie Nys, *Fort Pattil II*, 2015, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

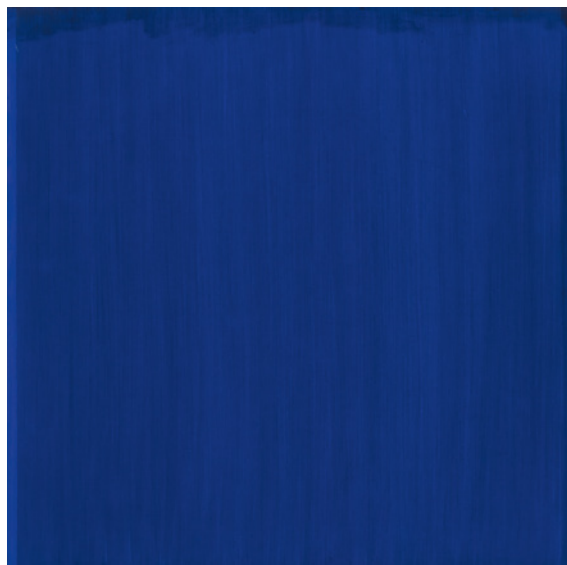
Sammy Baloji, *Lakafu*, 1898. *The Lakafu Station. Morning roll call.* François Michel, *Lofoi*, 2010. *The Lofoi Station called 'Bon Gain' or 'Good Profit' by the Belgians and 'Mbonge' by the local population.*, 2010, collectie Mu.ZEE Oostende, foto: Fabian Flückiger

De Europese geschiedenis is niet minder krijgshaftig. Het is in feite de voedingsbodem van de Amerikaanse geschiedenis, die door Europese emigranten is geschreven. De foto's van **Sammy Baloji** laten zien hoe staten werden gekoloniseerd door Europese landen zoals België door aanspraak te maken op macht en de belofte van economische winst. Politieke of ideologische doeleinden zijn vaak nauw verweven met economische of zelfs esthetische, zoals **Ana Torfs' [...] STAIN [...]** laat zien. In het midden van de 19de eeuw nam de productie van kleurstoffen een hoge vlucht. Een toevallige ontdekking van de Engelse scheikundestudent William Henry Perkin leidde tot de productie van de eerste synthetische kleurstof; mauve. Die ontdekking effende het pad voor de economische bloei van chemische bedrijven. Deze wetenschappelijke vooruitgang nam een donkere wending toen Duitse chemische bedrijven zoals BASF, Bayer, Agfa en Hoechst fuseerden tot IG Farben. Zij werden de spil van Hitlers oorlogsmachine tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Ana Torfs, *[...] STAIN [...]*, 2012, collectie Mu.ZEE Oostende, foto: de kunstenaar

Kleur is ook belangrijk in het werk van **Heimo Zobernig**. Met hun monochrome kleurgebruik doen deze objecten denken aan minimalistische werken uit de jaren 1960 en 1970. De minimalistische kunstenaars wilden met hun monochrome werken auteurschap ontkennen en stelden de betekenis van objecten en kleuren in vraag. Zobernig wil dit tijdperk heroverwegen. Vandaag weten we dat er geen neutrale objecten bestaan en dat we niet kunnen ontsnappen aan auteurschap. De koele kunstobjecten zonder functie van de Minimal Art symboliseren het binnendringen van industriële normen, machinale productie en kapitalisme in de maatschappij en de kunst.

Heimo Zobernig, *Untitled (blue)*, 1995, collectie S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent, foto: Dirk Pauwels

Colofon

Curator

Fabian Flückiger

Tekst

Fabian Flückiger

Fabian Flückiger is gastcurator van ***This Is Us***. Hij is curator en docent gevestigd in Bern en Brussel. Na verschillende institutionele functies (Zentrum Paul Klee, Bern; Musée d'Art Moderne et Contemporain, Genève; Kunst Halle Sankt Gallen; Kunstmuseum Liechtenstein) werkt hij sinds 2021 als freelance curator. Hij heeft tentoonstellingen en publicaties gerealiseerd over onder andere Nora Turato (2019), Steven Parrino (2020), Miriam Laura Leonardi (2021), Manon de Boer (2022) en ektor garcia (2022).

Grafisch ontwerp

Studio de Ronners, Antwerpen

Met dank aan Peter Bary, Jennifer Beauloye, Sofia Dati, Bart De Baere, Bart De Block, Joost Declercq, Jan De Vree, Eveline De Wilde, Barbara de Jong, Annelies Legein, Sophie Nys, Laurens Otto, Iris Paschalidis, Dominique Savelkoul, Jeroen Staes, Philippe Van Cauteren, Roel Van Nunen, Boy Vereecken, Sara Weyns, Nuscha Wieczorek, Eva Wittcox, Adinda Van Geystelen & team Z33.

Dit is een uitgave van Z33. Deze publicatie is verschenen naar aanleiding van ***This Is Us*** (01.10.23 tot 18.02.24) in Z33, Hasselt, België.

Z33 bedankt de Vlaamse gemeenschap, M HKA, S.M.A.K., Mu.ZEE, M Leuven, Cera als één van de bruikleengevers, de kunstenaars en galerieën voor hun belangrijke steun aan de totstandkoming van de tentoonstelling.

Kunstenaars

John Baldessari

Sammy Baloji

Dara Birnbaum

Karin Hanssen

Natasja Mabesoone

Cady Noland

Sophie Nys

Willem Oorebeek

Ana Torfs

Michael Van den Abeele

Emmanuel Van der Auwera

Heimo Zobernig

Huis voor Actuele Kunst,
Design & Architectuur

